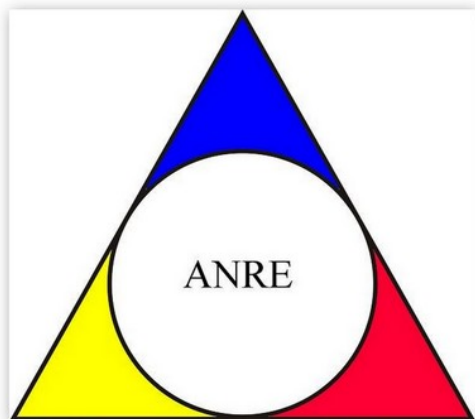

ANRE, acuzata de companii straine și locale ca raspunde la comenzi politice care distorsioneaza piata. Independenta arbitrilor pietei de energie, pusa la îndoiala

Companii straine si din România au solicitat o investigatie internationala privind independenta Autoritatii Nationale de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE), potrivit publicatiei londoneze ICIS, furnizor de informatii despre pietele petrochimica si de energie globale.

Investigatia a fost ceruta pe fondul preocuparilor legate de ingerintele politice care ar fi putut duce la denaturarea semnificativa a pietei, precizeaza sursa citata. În conformitate cu normele Uniunii Europene, pe care România, ca stat membru, s-a angajat sa le respecte, ANRE trebuie sa ramâna independenta de influenta sectorului politic sau a sectorului privat, spune publicatia mentionata. Cu toate acestea, partile interesate active pe piata si la nivel regional au cerut Comisiei Europene sa examineze o serie de cazuri care pun în discutie neutralitatea reglementatorului pietei române de energie.

Cazurile mentionate, conform publicatiei londoneze, includ: întâlniri raportate între politicieni, oficiali guvernamentali si membri ai ANRE în afara programului de lucru, în vederea influentarii reglementarii preturilor la electricitate si gaze; afirmatiile conform carora o Ordonanta controversata de Urgenta care solicita plafonarea preturilor la gaze si energie electrica (n.r. OUG 114/2018), care a dus la distorsiuni importante ale pietei în acest an, ar putea fi scrisa de cel puțin un membru al autoritatii de reglementare, la instructiunile unui înalt functionar guvernamental; faptul ca ANRE a acceptat sa plafoneze preturile la energie electrica pentru producatori, în urma cerintelor care decurg din Ordonanta de Urgenta a Guvernului 114/2018, în ciuda principiilor de piata libera ale UE care obliga la formarea preturilor liber încorporate în cel de-al treilea pachet de energie, pe care statele membre trebuie sa le respecte; afirmatiile conform carora autoritatea de reglementare ar fi stabilit rata de rentabilitate a furnizorilor cu un obiectiv conturat, în loc sa creeze un mediu de piata echitabil.

Surse ale Uniunii Europene au declarat pentru publicatia londoneza ICIS ca aceste acuzatii ar putea duce la proceduri ale Comisiei Europene împotriva României, daca se va constata ca cerintele de independenta relevante pentru autoritatea de reglementare nu au fost respectate pe deplin.

Conform articolului 6 alineatul (3) din Regulamentul 942/2019 si al articolului 57 alineatul (7) din 944/2019, pâna la 5 iulie 2022 si, ulterior, la fiecare patru ani, Comisia va trebui sa prezinte un raport Parlamentului European si Consiliului UE privind independenta autoritatilor de reglementare în statele membre. Astfel, Comisia va fi obligata sa investigheze independenta autoritatilor de reglementare într-un fel sau altul.

Publicatia londoneza mai noteaza ca apelurile la o investigatie internationala împotriva autoritatii de reglementare

române vin pe fondul încercărilor recente ale parlamentului de a aduce modificări unei legi-cheie care poate exonera în mod eficient membrii ANRE superiori de orice acuzatie de neglijență care ar fi putut duce la distorsiuni semnificative ale pieței. Modificările propuse încearcă, de asemenea, să crească puterile autorității de reglementare în gestionarea a zeci de milioane de euro ca urmare a unui impozit de 2% impus de Guvern pe marjele brute ale companiilor de energie.

Mai multe surse interviuate de ICIS au subliniat că membri ai ANRE au avut întâlniri periodice cu parlamentari de rang înalt, inclusiv Iulian Iancu, președintele Comisiei pentru Industrii și Servicii din Camera Deputaților.

Potrivit sursei precizate, deși membrii comitetului de reglementare și parlamentarii au dreptul de a discuta evoluția pieței, unele dintre întâlniri ar fi avut loc la sediul ANRE București în afara programului de lucru sau la sfârșit de săptămână. Scopul acestor întâlniri a fost să exercite influența politică asupra membrilor ANRE.

Iancu a negat afirmațiile, într-o declarație acordată ICIS, insistând că, în calitate de autor al unui raport care aprobă instrumentele legale care au dus la organizarea autorității de reglementare, el a luptat pentru a susține independența autorității de reglementare. „Având în vedere aceste argumente, nu as fi putut fi eu cel care a încălcat independența autorității de reglementare”, a spus el, potrivit publicației londoneze.

Iancu a mai insistat asupra faptului că nu a existat vreun weekend în care el s-a întâlnit cu membri ai conducerii ANRE la sediul autorității de reglementare sau în alta parte.

La rândul ei, ANRE a declarat pentru ICIS că întâlnirile și discuțiile dintre membrii ANRE și Parlamentul român se desfășoară în cadrul legal și instituțional.

„Consiliul de Administrație format din șapte membri nu solicită și nu acceptă instrucțiuni de la nicio entitate publică sau privată pentru îndeplinirea responsabilităților [...] Toate deciziile Consiliului sunt precedate de consultări publice [...] la propunerea organizațiilor profesionale sau a consumatorilor”, au precizat membrii ANRE.

Totodată, publicația londoneză afirmă că o nota explicativă pentru articolele legate de piețele de energie incluse în Ordonanța de Urgență 114/2018, care a dus la denaturarea pieței și a transformat România într-una dintre cele mai scumpe piețe de gaze și electricitate din Europa în acest an, ar fi putut fi redactată de cel puțin un membru din conducerea ANRE.

ICIS a consultat un document Word al proiectului de nota, care îl arată pe Claudiu Dumbraveanu, directorul Departamentului de electricitate și gaze naturale din ANRE drept autor.

O sursă apropiată de autoritatea de reglementare a spus că, în timp ce OUG 114/2018 a fost redactată, atât Dumitru Chirita, președintele ANRE, cât și Dumbraveanu au fost invitați în mod regulat la Guvern, pentru a se întâlni cu Florin Ciocănelea, consilierul prim-ministrului, în vederea primirii instrucțiunilor legate de redactarea și implementarea ordonanței. Sursa a spus că o astfel de acțiune era contrară directivelor UE 72/2009 și 73/2009 privind energia electrică și gazele naturale care precizează:

Florin Ciocănelea, care acum a parasit guvernul pe motive de sănătate, a declarat pentru ICIS că a participat la mai multe întâlniri cu membri din conducerea ANRE pentru „analize și informații” cu privire la evoluția piețelor energetice din România și la nivel regional.

„În niciun caz, nu am influențat sau nu am dat instrucțiuni membrilor ANRE superiori cu privire la redactarea sau implementarea OUG 114/2018”, a spus el, potrivit publicației londoneze de specialitate.

“Ordonanta a produs distorsiuni pe piata, deoarece producatorii aveau sarcina sa vânda gaze naturale si electricitate la tarife reglementate catre gospodarii. Volumele de gaze au fost alocate de catre autoritatea de reglementare, dar nu au fost suficiente pentru a completa cererea. Aceasta a însemnat ca furnizorii au fost nevoiti sa creasca importurile, transformând România într-o piata premium. În noiembrie, preturile de import din România trebuiau sa fie în medie cu 5 euro / MWh mai scumpe decât pe VTP-ul austriac”, se arata în articolul ICIS.

În continuare, sursele ICIS au avertizat ca, la scurt timp dupa publicarea Ordonantei de Urgenta 114/2018, ANRE a fost însărcinată sa stabileasca tarife reglementate pentru vânzarea de energie electrica produsa local pentru gospodarii. Nu este clar cum au fost calculate aceste tarife si pe baza carei metodologii.

Cu toate acestea, o sursa activa de pe piata a declarat ca autoritatea de reglementare a avut optiunea de a respinge cererile Guvernului de a reglementa tarifele, solicitând acestuia sa respecte normele UE privind piata libera pentru a evita orice procedura de infringement a CE împotriva României. Cu toate acestea, autoritatea de reglementare a ales sa implementeze ordonanta.

Astfel, comisia a declansat o procedura de infringement împotriva României în acest an, care se refera la plafonul de pret si la obligatia impusa producatorilor de a acorda prioritate gospodariilor.

“Ulterior, autoritatea de reglementare a prezentat o propunere de a elimina treptat obligatiile pâna în primavara anului 2021, cu doar un an mai devreme decât în 2022, atunci când plafonul de pret introdus initial prin OUG 114/2018 trebuia eliminat treptat. În declaratia catre ICIS, ANRE a spus ca metodologia de stabilire a preturilor pentru producatorii de energie electrica a fost aprobata de comitetul de reglementare, ca parte a contractelor reglementate între producatori si furnizorii de ultima instanta. Autoritatea a spus ca ordinul ANRE 10/2019, care aproba aceasta metodologie, a fost contestat în instanta de catre participantii la piata. ANRE a recunoscut ca este obligata sa puna în aplicare legislatia primara, dar a adaugat ca a avertizat Guvernul ca articolele din OUG 114/2018 ar trebui sa respecte reglementarile UE privind piata libera, dar nu a reusit acest lucru”, transmite sursa mentionata.

În continuare, potrivit publicatiei, ANRE este cea care a emis decizia 474/2019 în care a încercat sa forteze producatorii sa isi vânda productia catre câtiva consumatori. Nerespectarea deciziei ar fi dus la sanctiuni de 10% din marja lor bruta.

Metodologia de alocare a gazului produs intern catre anumiti consumatori a fost opaca si arbitrara, au declarat surse pentru ICIS.

În cele din urma, decizia a fost anulata în prima jumatate a acestui an, dar sursele au subliniat ca, la întocmirea acesteia, autoritatea de reglementare a stabilit ca aceasta va fi emisa pe baza articolului 8 din Ordonanta de Urgenta 33/2007.

„Articolul 8 din Ordinul UE 33/2007 nu a stabilit temeiul legal al emiterii deciziei 474/2019. Nu exista nicio legatura între cei doi, ridicând întrebări daca autoritatea de reglementare ar fi putut actiona cu rea-credinta la emiterea deciziei 474/2019”, a scris publicatia. ANRE nu a raspuns la întrebarea din partea ICIS cu privire la compatibilitatea articolului 8 din Ordinul UE 33/2007 cu decizia sa 474/2019.

Sursele din piata au ridicat, potrivit ICIS, întrebări si în ceea ce priveste metodologia de stabilire a ratei reglementate de rentabilitate a furnizorilor.

O sursa a declarat ca ANRE a calculat rata bazata pe o rata a dobânzii interbancare (ROBOR) de 3,66% la care a adaugat înca 2 puncte procentuale, ceea ce însemna ca rata distribuitorilor se ridica la 5,66% anual. Reglementatorii iau în calcul aceasta rata atunci când stabilesc tarife anuale pentru distribuitori.

Cu toate acestea, sursa a spus ca rata reglementata de rentabilitate ar trebui sa ia în considerare alti factori, cum ar fi cheltuielile de capital si operare, precum si costurile legate de furt si pierderi. Rata a fost în cele din urma scoasa în martie 2019 si stabilita printr-o ordonanta guvernamentala de urgenta din aprilie 2019 la 6,9%. Stabilind o rata mai mica, autoritatea de reglementare ar putea calcula tarife mai ieftine, a spus sursa.

ANRE a declarat ca rata a fost stabilita de comitetul de reglementare, în conformitate cu articolele 169/2018 pentru vânzarea cu amanuntul a energiei electrice. Acesta a spus ca rata stabilita de ANRE a fost contestata în instanta.

Parlamentul a încercat recent sa aprobe o serie de amendamente pentru a exonera pe membrii conducerii ANRE de orice acuzatie de neglijenta care ar fi putut duce la denaturari semnificative ale pietei. Legislativul a încercat sa faca acest lucru prin eliminarea a doua articole din Ordonanta de Urgenta 33/2007, care ar fi eliminat membrii locurilor de munca daca s-ar fi dovedit neglijenta.

Modificarile propuse, care au fost respinse si returnate spre examinare Parlamentului de catre presedintele României, Klaus Iohannis, urmaresc, de asemenea, sa creasca competentele autoritatii de reglementare în gestionarea a milioane de euro pe care se asteapta sa-i adune ca urmare a unei taxe de 2% impusa de catre guvernul privind marjele brute ale companiilor de energie. Se înțelege ca veniturile din impozitul de 2% sunt utilizate pentru a finanta activitatile ANRE.

Nu se stie câti bani ar putea încasa autoritatea de reglementare ca urmare a impozitului impus prin OUG 114/2018, dar sursele din piata estimeaza între 100 si 200 de milioane de euro pe an. Bugetul anual al ANRE a fost de obicei estimat la aproximativ 18 milioane de euro.

Într-o declaratie catre ICIS, purtatorul de cuvânt al Comisiei Europene a declarat ca institutia a fost în contact strâns cu autoritatile române cu privire la masurile introduse de OUG 114/2018 pentru a elimina potentialele conflicte cu dreptul UE, dar a refuzat sa comenteze comportamentul ANRE.